

[Miljøministeren]

måde, at den vil kunne administreres på en rimelig og rationel måde.

Jeg skal hermed, idet jeg i øvrigt henviser til forslagens bemærkninger, anbefale lovforslaget til folketingets vedtagelse.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg skal hermed tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Morarenter m. v.).

(Lovforslag nr. L 132).

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om told- og forbrugsafgifter. (Morarenten).

(Lovforslag nr. L 133).

De to lovforslag går ud på en forhøjelse af satsen for morarenter og rentegodtgørelser inden for skatte- og afgiftsområdet. Forhøjelsen af satserne skal gælde fra den 1. april 1978.

Forslagene er led i en aftale med det radikale venstre om udfyldelse af den resterende besparelse for finansåret 1978-79 ifølge augustforlig I (1976-forliget).

I det førstnævnte forslag er der for B-skat og restskat samt selskabsskat og enkelte andre direkte skatter og afgifter foreslået en forhøjelse af satserne for morarenter og rentegodtgørelser fra $\frac{5}{8}$ pct. pr. måned til 1 pct. pr. måned. Endvidere er i dette forslag morarentesatsen for indeholdt A-skat og udbytteskat foreslået forhøjet fra 1 pct. pr. måned til 1,3 pct. pr. måned.

I det andet lovforslag er morarentesatsen på told- og forbrugsafgiftsområdet tilsvarende foreslået forhøjet fra de nuværende 1 pct. pr. måned til 1,3 pct. pr. måned.

Om de finansielle virkninger af de to lovforslag kan jeg oplyse, at det skønnes, at de samlede pålignede nettorenteindtægter forøges med ca. 108 mill. kr. årligt. Heraf anslås ca. 87 mill. kr. at vedrøre forhøjelserne af rentesatserne efter førstnævnte forslag vedrørende de direkte skatter og afgifter, medens de øvrige ca. 21 mill. kr. vedrører forhøjelserne på told- og forbrugsafgiftsområdet.

Idet jeg i øvrigt skal henviser til bemærkningerne til lovforslagene, skal jeg anbefale de to lovforslag til en hurtig og velvillig behandling i tinget.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m. v. (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægt, erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, herunder for frakendelse eller inddragelse af førerretten, m. v.).

(Lovforslag nr. L 134).

Forslaget tilsigter en revision af væsentlige dele af strafferetsplejen. For så vidt angår bestemmelserne om efterforskning i straffesager og om anholdelse og varetægt, er der i det væsentlige tale om en genfremsættelse af det forslag til lov om ændring af retsplejeloven, der blev fremsat 1. gang den 6. februar 1976, og som blev genfremsat den 4. november 1976. Forslaget bortfaldt som følge af folketingsvalget i februar 1977 og blev genfremsat den 3. marts 1977, men nåede ikke at blive færdigbehandlet i folketingssamlingen 1976-77. Jeg kan om de tidligere behandlinger henvise til Folketingstidende 1975-76, sp. 5422, og 1976-77, 1. samling, sp. 1261 og 1803, og 2. samling, sp. 66.

Inden genfremsættelsen i dag har det tidligere fremsatte forslag på ny været overvejet i justitsministeriet i lyset af den debat, der har fundet sted under de tidligere behandlinger. Ligesom min forgænger, hr. Orla Møller, er jeg af den opfattelse, at der med forslaget er fundet et rimeligt balancepunkt mellem på den ene side politiets og de øvrige retshåndhævende myndigheders mulighed for en effektiv kriminalitetsbekæmpelse og på den anden side hensynet til individets retsbeskyttelse. Jeg har derfor fundet det rigtigst at fremsætte et forslag, der i det væsentlige er identisk med de tidligere forslag, og jeg kan således tilslutte mig de betragtninger, som min forgænger fremkom med ved fremsættelsen den 4. november 1976.

På et enkelt punkt har jeg dog fundet anledning til at ændre forslaget. Som bekendt har der under de tidligere behandlinger været en stærk debat, navnlig om bestemmelsen i forslagens § 733, stk. 2, om rettens adgang til at udelukke en forsvarer i en konkret straffesag. Jeg er enig i, at vi, blandt andet som et modstykke til de udvidede forsvarerbeføjelser, som lovforslaget indebærer, ikke kan undvære en regel, der giver retten mulighed for i særlige tilfælde at udelukke en for-

[Justitsministeren]

svarer. Jeg er på den anden side ligeledes enig i, at der her er tale om et alvorligt indgreb, der gør det ønskeligt at begrænse og præcisere bestemmelsens anvendelsesområde mest muligt. Jeg har på denne baggrund ment, at bestemmelsen kan præciseres yderligere ved en udformning, hvorefter udelukkelse af en bestemt forsvarer i sager, der angår overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13, kun kan ske, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter undtagelsesvis gør det påkrævet. Herved præciseres det, hvilke grunde der kan medføre udelukkelse af en bestemt forsvarer, og det betones desuden, at der er tale om en ekstraordinær foranstaltning, der kun undtagelsesvis kan bringes i anvendelse.

I forbindelse med spørgsmålet om forsvarerbeskikkelse skal jeg nævne, at justitsministeriets strafferetsplejeudvalg efter ministeriets anmodning har overvejet, om der i videre omfang bør ske forsvarerbeskikkelse på efterforskningsstadiet. Udvalget har netop afsluttet sit arbejde hermed, og så snart en betænkning foreligger, vil jeg overveje, om og eventuelt på hvilken måde der gennem et ændringsforslag vil kunne ske en indarbejdelse af udvalgets udkast i dette lovforslag.

Forslagets bestemmelser om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning har ikke tidligere været fremsat. De bygger på betænkning nr. 801/1977, der blev afgivet af strafferetsplejeudvalget i foråret 1977, og indeholder en udbygning af de gældende regler med det formål at styrke muligheden for, at personer, der har været udsat for straffeprocessuelle indgreb eller strafferetlige retsfølger, kan opnå erstatning. Et væsentligt led heri er forslagens afskaffelse af den såkaldte skyldformodningsregel, d.v.s. reglen om, at erstatning nægtes, hvis der fremkommer oplysninger, der giver begrundet formodning om, at den erstatningsøgende på trods af påtaleopgivelse eller frikendelse er skyldig i det påsigtede forhold.

Herudover skal fremhæves, at der foreslås en udvidelse af kredsen af de indgreb, der kan begrunde erstatning. Mens erstatning efter de gældende regler kun ydes for de i loven opregnede indgreb og for foranstaltninger af frihedsberøvende karakter, ydes der efter forslaget erstatning for ethvert straffeprocessuelt indgreb og for enhver strafferetlig retsfølge. Desuden foreslås en almindelig

adgang til at yde erstatning i tilfælde af anholdelse eller fængsling, hvis indgrebet ikke har stået i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald, eller erstatning af andre særlige grunde findes rimelig.

Endvidere sker der efter forslaget en udvidelse af kredsen af personer, der skal kunne opnå erstatning, idet erstatningsreglerne også kommer til at omfatte erstatningskrav fra personer, der uden at have været sigtet har lidt økonomisk eller ideel skade på grund af en strafferetlig efterforskning. Endelig indebærer forslaget en forenkling af fremgangsmåden ved behandling af erstatningskrav. Efter de gældende regler skal der medvirke domsmænd ved erstatningssagens behandling ved retten. Under hensyn til, at skyldformodningsreglen foreslås ophævet, har strafferetsplejeudvalget anset det for unødvendigt at opretholde denne regel. Jeg har imidlertid fundet det rigtigst, at erstatningskravene fortsat behandles under medvirken af domsmænd, dels fordi jeg finder det principielt betænkeligt at indskrænke lægdommeres medvirken i strafferetsplejen, dels fordi der i afgørelsen om erstatning fortsat vil indgå spørgsmål, som gør lægdommeres medvirken ønskelig.

Jeg er naturligvis klar over, at der kan herske forskellige opfattelser af, hvor balancepunktet bør ligge mellem de modstridende hensyn, et lovforslag, som dette nødvendigvis må regulere. Jeg er derfor rede til i retsudvalget at gå ind i en fordomsfri drøftelse af de spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med forslagens behandling.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m. v. (Tvangsauktioner).

(Lovforslag nr. L 135).

Lovforslaget bygger på en betænkning om tvangsauktion over fast ejendom, der blev afgivet i foråret 1977 af en af justitsministeriet nedsat arbejdsgruppe. Hovedformålet med lovforslaget er at begrænse antallet af tvangsauktioner over fast ejendom og, hvor auktioner er uundgåelige, at begrænse de tab, der